

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Rapport inzake
jaarstukken 2022

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Inhoud

	Bladzijde
Jaarstukken 2022	5
Bestuursverslag	6
Jaarrekening	12
Balans per 31 december 2022	13
Staat van baten en lasten 2022	16
Kasstroomoverzicht over 2022	18
Toelichting	19
Overige gegevens	42

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Jaarstukken 2022

- Bestuursverslag
- Jaarrekening
- Overige gegevens

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Bestuursverslag

Missie

De Anne Frank Stichting is een onafhankelijke organisatie die de plek beheert waar Anne Frank tijdens de Tweede Wereldoorlog was ondergedoken en waar zij haar dagboek schreef. De Stichting brengt haar levensverhaal wereldwijd onder de aandacht, mede ter bezinning op de gevaren van antisemitisme, racisme en discriminatie en het belang van vrijheid, gelijke rechten en democratie.

Activiteiten

De Anne Frank Stichting is een museale en educatieve organisatie. Ongeveer de helft van de medewerkers is werkzaam ten behoeve van het museum en de museumbezoekers. De overige werknemers zijn voor het merendeel betrokken bij de ontwikkeling van educatieve projecten, publicaties en presentaties, bij het beheer en behoud van de collecties en bij activiteiten in binnen- en buitenland. Jaarlijks verschijnt een (online) jaarverslag van de Anne Frank Stichting met daarin de belangrijkste activiteiten van het voorafgaande jaar.

De activiteiten vertalen zich met name in de opbrengststromen entreegelden voor museumbezoek en levering van producten en diensten (winkelverkoop en horeca).

Vestiging, Bestuur en Toezicht

Bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam (inschrijvingsnummer 33129466) zijn de volgende gegevens geregistreerd:

Statutaire naam : Anne Frank Stichting

Vestigingsplaats : Amsterdam

Rechtsvorm : Stichting

De directie vormt het bestuur van de Anne Frank Stichting. Zij wordt benoemd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de directie en staat haar met raad terzijde.

Uitmo 2022 bestond het bestuur uit:

- Ronald Leopold, algemeen directeur
- Mireille Pondman, zakelijk directeur (per 1/11/2022)

Ontwikkelingen en activiteiten 2022

Het verslagjaar heeft in het teken gestaan van het herstel na het geleidelijk wegvallen van de maatregelen ter beperking van de verspreiding van het coronavirus. Het museum is gedurende bijna de gehele maand januari 2022 volledig gesloten geweest. Na heropening moest de bezoekcapaciteit in eerste instantie nog teruggebracht worden als gevolg van social distancing maatregelen, maar ook die kwamen eind februari te vervallen.

Anne Frank Stichting Amsterdam

Omdat de Stichting voor haar inkomsten grotendeels afhankelijk is van het museumbezoek heeft de pandemie grote financiële gevolgen gehad. Om die zo goed mogelijk op te vangen is in 2020 een herstructureringsaanpak opgesteld.

Daartoe zijn scenario's opgesteld voor de verwachte ontwikkeling van het museumbezoek in de periode 2020 - 2023. Het middenscenario is vervolgens doorgerekend teneinde zicht te krijgen op de meerjarige financiële gevolgen. Bij ongewijzigd beleid werd een tekort verwacht over de periode 2020 t/m 2022 van ruim 15 mln.

De Stichting heeft vervolgens vier sporen uitgezet om dit tekort op te vangen: optimale benutting van generieke steunmaatregelen, noodzakelijke kostenbesparingen, mogelijke extra inkomsten en tot slot een verantwoord beroep op de financiële reserves. De belangrijkste generieke steunmaatregelen waarop wij een beroep hebben gedaan betreffen de NOW-regeling voor de kosten van salarissen, de TVL-regeling voor vaste lasten en de steunmaatregelen gericht op de culturele sector. Noodzakelijke kostenbesparingen zijn vooral gerealiseerd (met name in 2020 en 2021) in de personele sfeer door een reorganisatie met een reductie van 15 fte. Daarnaast zijn besparingen doorgevoerd in de materiële kosten. Extra inkomsten zijn onder andere gegenereerd door een verdere verhoging van de ticketprijzen en door extra programmasubsidies van de ministeries van VWS en SZW en enkele andere subsidiegevers. Wij zijn hen voor deze steun zeer erkentelijk.

Dankzij deze maatregelen is het tekort over de jaren 2020/2021 substantieel lager uitgekomen dan aan de hand van de scenario's was berekend. Anders dan verwacht op basis van de opgestelde scenario's voor de periode 2020 - 2023 is het herstel van het museumbezoek in 2022 zodanig snel gegaan dat het jaar 2022 al met een positief financieel resultaat wordt afgesloten. Die gunstige ontwikkeling is vooral te danken aan het herstel van het internationaal reisverkeer en van het toerisme in Amsterdam, in combinatie met de genomen maatregelen in het kader van de herstructurering. Voor een museum als het onze met voornamelijk buitenlandse bezoekers is het toerisme in de stad cruciaal. Om aan de vraag naar het museumbezoek te kunnen voldoen maar tegelijkertijd een voorzichtige herstart te maken met aandacht voor de drukte in het museum is het aantal tickets per tijdslot van 15 minuten niet meteen teruggebracht tot precorona niveaus. In de loop van 2022 is het aantal tickets per tijdslot geleidelijk uitgebreid, al hebben we ervoor gekozen om iets onder het maximumaantal van voor de pandemie te blijven. Op deze manier streven we naar een betere balans tussen de vraag naar tickets en de kwaliteit van het museumbezoek.

Ook hebben de projecten, welke in covid-jaren gedeeltelijk zijn uitgesteld, in grote mate weer doorgang kunnen vinden in 2022. Voor een toelichting op de belangrijkste projecten verwijzen wij naar de jaarrekening.

Benoemingswaardig is het ontvangen van de Prins Bernard Cultuurprijs welke in november 2022 aan de Anne Frank Stichting is uitgereikt. Het Cultuurfonds kent deze oeuverprijs jaarlijks toe aan een persoon of instelling met een grote staat van dienst op het gebied van cultuur of natuur in Nederland. De Stichting is zeer vereerd en verguld met de prijs, die zij zal gebruiken voor de ontwikkeling van een audiotour voor kinderen en jongeren, voor in het Anne Frank Huis en voor online.

Toekomstverwachting 2023

In 2023 zijn er tot op heden geen sprake geweest van beperkende maatregelen als gevolg van covid en het is ook niet de verwachting dat deze nog zullen komen. In 2023 zijn de openingsuren van het museum uitgebreid (iedere dag van 9 - 22 uur). Wel zijn er andere wereldwijde ontwikkelingen (zoals de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis en toenemende inflatie) die direct of indirect impact hebben op de Anne Frank Stichting. Hieruit voortvloeiende risico's worden ondervangen door invulling te geven aan de maatregelen vanuit de herstructurering, zie ook paragraaf inzake risico's.

Tevens hebben we besloten om de financieringsbasis van de Stichting te verbreden. We hebben aan den lijve ondervonden wat het betekent als we bijna volledig afhankelijk zijn van museuminkomsten. In het kader van een strategische heroriëntatie is besloten om fondsenwerving (zowel institutioneel als particulier) een grotere rol te geven in de financiering van de Stichting. Dit zal verder worden uitgewerkt in 2023.

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum welke de verwachtingen beïnvloeden

Financiering

Met de Stichting Vrienden is in 2021 een noodkredietovereenkomst ter hoogte van 7,5 mln aangegaan, teneinde te voorzien in de toentertijd verwachte liquiditeitsbehoefte in de jaren 2021 en 2022. De terugbetalingsverplichting vangt eerst in 2024 aan (of zoveel eerder als de Stichting daartoe redelijkerwijs in staat is). De lening inclusief rente is ultimo 2022 volledig terugbetaald. Met het sneller dan verwachte herstel is de continuïteit van de organisatie voldoende verzekerd. In geval van nieuwe calamiteiten kan een verder beroep op de Stichting Vrienden van de Anne Frank Stichting gedaan worden.

Resultaat 2022

Het commercieel resultaat 2022 bedraagt € 2,1 miljoen positief en ligt € 2,7 miljoen hoger dan begroot. Het positieve resultaat wordt beïnvloed door hogere baten uit entreegelden en het gebruik van coronasteunmaatregelen voor het eerste gedeelte van het boekjaar.

Het bestuur adviseert de Raad van Toezicht om de jaarrekening goed te keuren, en om daarmee het resultaat € 2.099.282 als volgt te bestemmen:

- De "overige reserves" zullen worden verhoogd met een bedrag van € 2.099.282
- Een bedrag van € 25.000 zal worden onttrokken van de bestemmingsreserve "Personeelsregelingen"

Het eigen vermogen wordt aangehouden om het doel van de Stichting te kunnen verwezenlijken.

De liquiditeitspositie en solvabiliteit is ten opzichte van vorig jaar verbeterd.

Risico's

Van strategische aard

In 2020 was het de bedoeling een implementatieaanpak voor het Strategisch Plan 2020 – 2023 te formuleren. Door de uitbraak van de coronapandemie heeft dat niet kunnen plaatsvinden. De gevolgen van die pandemie voor de organisatie en voor de maatschappelijke omgevingen waarin wij onze missie uitvoeren zijn groot geweest. We hebben daarom besloten in het kader van een strategische heroriëntatie de gevolgen van de pandemie voor de uitgezette strategie in kaart te brengen. Het ging daarbij vooral om de vraag hoe de strategische doelen uit het strategisch plan zich vertalen naar de nieuwe organisatorische en maatschappelijke context. Als uitkomst van de heroriëntatie zijn een drietal inhoudelijke thema's geformuleerd die in de komende jaren centraal zullen staan: het leven en werk van Anne Frank, het versterken van de democratische rechtsstaat en het bestrijden van antisemitisme. Onderdeel van de heroriëntatie is het besluit om de financieringsbasis van de organisatie te verbreden en onze afhankelijkheid van de museuminkomsten te verminderen.

Hoewel het herstel na de pandemie dus sneller is gegaan dan in 2020 verwacht blijven de vooruitzichten voor de toekomst onzeker. Op korte termijn verwachten we geen ingrijpende effecten meer van de verspreiding van het coronavirus, al blijven er ook op dit punt onzekerheden bestaan. De oorlog in Oekraïne heeft tot dusver nog geen merkbare gevolgen gehad voor het museumbezoek, maar ook op dit punt is de onzekerheid groot. Een disruptief internationaal reisverkeer als gevolg van de oorlog is niet denkbeeldig. Gezien de afhankelijkheid van internationale bezoekers aan het museum kan dat zijn weerslag krijgen op het museumbezoek en daarmee de financiering van de organisatie. Zoals eerder aangegeven worden er initiatieven genomen om die afhankelijkheid te reduceren en de financieringsbasis van de organisatie te verbreden.

Van operationele aard

Veiligheid is sinds jaar en dag een speerpunt in de bedrijfsvoering. Het risico op veiligheidsissues wordt onder meer verlaagd door regelmatige toetsing van maatregelen in ons veiligheidsplan en door frequente oefeningen. Als onderdeel van de verbouwing zijn aanvullende veiligheidsmaatregelen gerealiseerd, zoals een

Anne Frank Stichting Amsterdam

integraal toegangscontrole systeem, een meldkamer, extra cameratoezicht en bouwkundige maatregelen. De ingebruikname van deze faciliteiten heeft de veiligheid verbeterd. De gemeente heeft bovendien gezorgd voor extra bouwkundige maatregelen in de openbare ruimte rond het museum.

De continuïteit van de bedrijfsvoering is in hoge mate afhankelijk van IT-toepassingen die de bedrijfsvoering ondersteunen, zoals het e-ticketing systeem, de toegangscontrole, het rooster-plansysteem. De betrouwbaarheid en continuïteit van deze toepassingen zijn van cruciaal belang voor de operatie en de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving. Nieuwe applicaties worden dan ook uitgebreid getest voordat ze in gebruik zijn genomen, en er is een back-up en recoverybeleid vastgesteld.

Met de vervulling per 1/11/2022 van de vacature van zakelijk directeur, die was aangehouden na het vertrek van de vorige functionaris in juni 2020, zal in 2023 een meer fundamentele review plaatsvinden van zowel het veiligheidsbeleid als het IT-beleid.

Het einde van de maatregelen ter bestrijding van de pandemie betekende niet alleen de heropening van het museum, maar ook de terugkeer naar werken op kantoor. We hebben ervoor gekozen niet terug te keren naar de huisvesting van voor de pandemie, maar om een nieuw huisvestingsconcept te ontwikkelen in combinatie met de blijvende mogelijkheid om een deel van de werkzaamheden waar mogelijk thuis te verrichten. Het nieuwe huisvestingsconcept voorziet in vaste 'zones' voor de afdelingen, in combinatie met flexibele werkplekken. Het nieuwe concept is in het najaar van 2022 geïmplementeerd en zal begin 2023 worden geëvalueerd.

Van financiële aard

Uitgaven worden zo mogelijk flexibel gehouden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van projectaanstellingen voor kortlopende projecten en van een uitzendorganisatie voor een deel van de museale staf. We herijken regelmatig de gewenste verhouding tussen vaste- en flexibele inzet. Een groot deel van de educatieve projecten wordt mogelijk gemaakt door projectsubsidies en projectbijdragen. Deze projecten vinden slechts doorgang indien de subsidie is verstrekt.

Aankomend jaar zal het kostenpatroon van de Anne Frank Stichting worden beïnvloed door de stijgende energiekosten en toenemende inflatie, wat zich vertaalt in hogere personeelskosten en overige bedrijfskosten. De Anne Frank Stichting heeft voldoende middelen om deze effecten op te vangen.

Jaarlijks wordt een fraude-analyse uitgevoerd om diefstal en andere vormen van fraude te voorkomen. Op dit moment is er geen fraude bekend bij de Stichting.

Er is geen sprake van koers-, valuta- of renterisico's. De Anne Frank Stichting maakt geen gebruik van financiële instrumenten.

Er is geen sprake van complexe toerekeningsproblemen of andere risico's met betrekking tot de financiële verslaggeving.

Wet- en regelgeving en governance

Periodiek wordt getoetst of de Stichting aan de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) blijft voldoen. Er zijn procedurele maatregelen genomen om te borgen dat de Stichting aan deze wet blijft voldoen. Veranderde wetgeving, bijvoorbeeld op het terrein van arbeidsrecht, kan een impact hebben op de (personeels)kosten. De Stichting volgt de loonontwikkelingen van de Museum cao indien dat financieel haalbaar is. Ook ontwikkelingen bij het pensioenfonds PFZW kunnen invloed hebben op de loonkosten, en worden derhalve nauwlettend gevolgd.

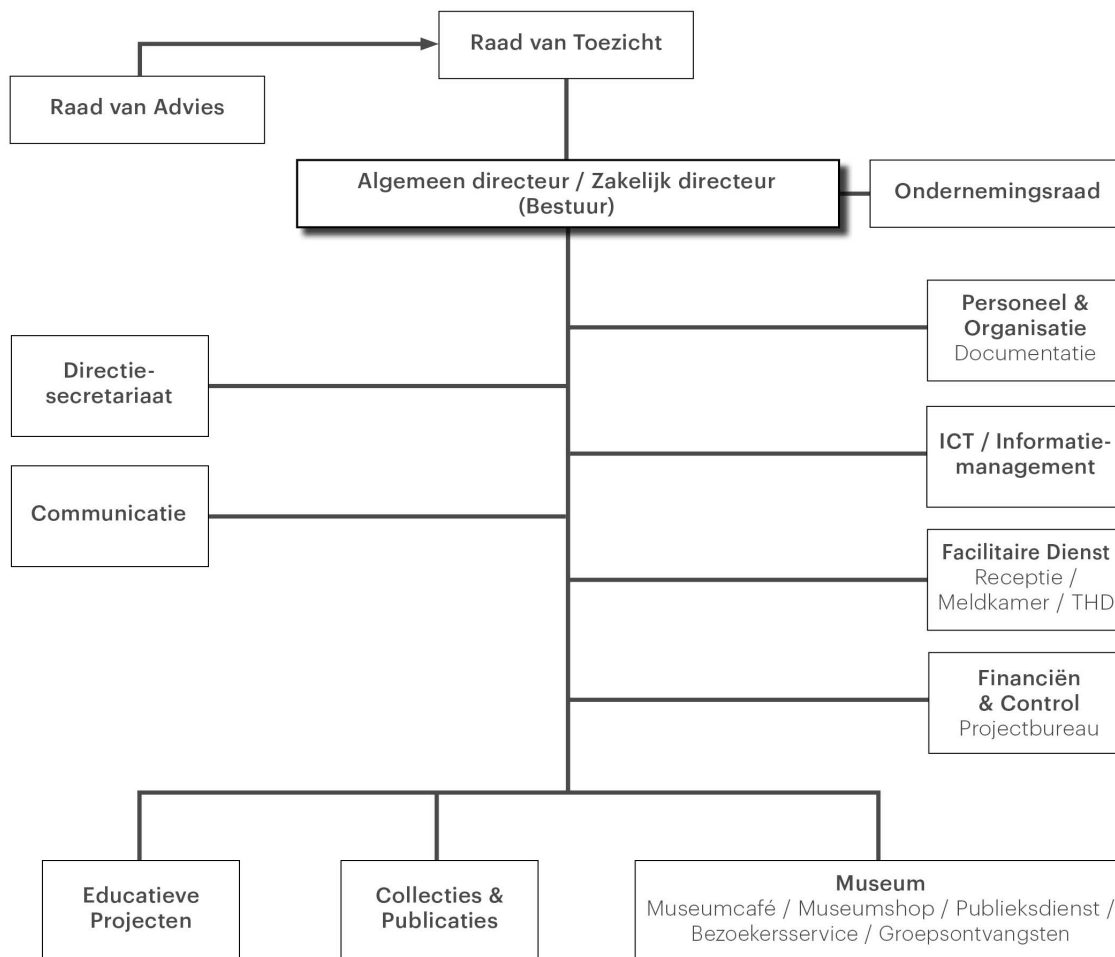
Anne Frank Stichting volg als lid van de Museumvereniging de Ethische Code voor Musea en onderschrijft de Governance Code Cultuur.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Verduurzaming

Duurzaamheid is een belangrijk thema dat, zoals de recente EU-plannen om de CO2 uitstoot te verminderen laten zien, de komende jaren volop in de aandacht zal staan. Verduurzaming van het vastgoed past in deze trend en zal een positief effect hebben op de ecologische footprint van de Anne Frank Stichting en tevens zorgen voor een besparing op de energierekening. Niet onbelangrijk is daarnaast dat een verbetering van de kwaliteit van het vastgoed ook een positief effect heeft op het comfort van de bezoekers en medewerkers.

De organisatiestructuur is als volgt:

Het aantal FTE bedraagt in 2022: 67. Daarnaast zijn er 47 FTE vrijwilligers werkzaam.

De begroting van 2023 is als volgt verkort weergegeven:

begroting

Anne Frank Stichting
Amsterdam

2023

BATEN

Museum	15.214.668
Overige	320.000
Totaal opbrengsten	15.534.668

LASTEN

Loonkosten	9.625.539
Overige personeelkosten	378.000
Huisvestingskosten	2.002.927
Organisatie kosten	1.364.676
Afschrijvingen	193.702
Adelingsprojecten	1.196.093
Kosten totaal	14.760.937

Resultaat	773.731
------------------	----------------

Mutatie bestemmingsreserve	165.000
----------------------------	---------

Resultaat	938.731
------------------	----------------

Ook voor 2023 wordt nog een positief resultaat verwacht. Vanaf 2024 zullen de activiteiten die invulling geven aan de statutaire doelstelling weer op het gewenste niveau zijn waardoor de inkomsten weer maximaal worden aangewend voor publieksvoorlichting en educatie.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Jaarrekening

- Balans
- Staat van baten en Lasten
- Kasstroomoverzicht
- Toelichting

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Balans per 31 december 2022

Anne Frank Stichting
Amsterdam

(na resultaatbestemming)	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Actief		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	81.410	168.930
	<u>81.410</u>	<u>168.930</u>
Materiële vaste activa		
Verbouwingen	54.745	124.780
Inventaris	325.608	139.138
Machines en installaties	976	4.294
Hardware	28.499	39.143
	<u>409.828</u>	<u>307.355</u>
Vlottende activa		
Vorraden	418.120	498.571
Vorderingen	393.259	250.261
Overlopende activa	1.536.024	2.060.432
Liquide middelen	4.004.275	2.613.427
	<u>6.351.678</u>	<u>5.422.691</u>
	<u><u>6.842.916</u></u>	<u><u>5.898.976</u></u>

Anne Frank Stichting
Amsterdam

(na resultaatbestemming)	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Passief		
Eigen vermogen		
Overige reserves	2.965.172	740.890
Bestemmingsreserves	165.000	190.000
	<u>3.130.172</u>	<u>930.890</u>
Leningen	0	1.017.278
Voorzieningen	192.423	37.427
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Crediteuren	979.067	410.242
Loonbelasting, premies sociale verzekeringen	233.641	274.243
Pensioenen	130.915	6.373
Nog te besteden subsidies en projectbijdragen	517.089	1.153.022
Overlopende passiva	<u>1.659.609</u>	<u>2.069.501</u>
	<u>3.520.321</u>	<u>3.913.381</u>
	<u><u>6.842.916</u></u>	<u><u>5.898.976</u></u>

Staat van baten en lasten 2022

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Baten			
Entreegelden	11.363.942	9.097.330	3.593.441
Baten uit levering producten en/of diensten	1.608.491	1.068.164	553.453
Opbrengsten projecten en subsidies	2.073.384	1.784.937	1.807.853
Overige baten	<u>932.407</u>	<u>625.000</u>	<u>2.826.984</u>
Totaal	<u>15.978.224</u>	<u>12.575.431</u>	<u>8.781.731</u>
Lasten			
Inkoopwaarde geleverde producten	759.283	471.370	284.910
Personeelskosten	6.485.760	7.714.834	4.259.765
Afschrijving vaste activa	272.903	264.000	333.859
Kosten projecten	2.719.931	1.387.767	1.063.842
Overige lasten	<u>3.492.105</u>	<u>3.370.460</u>	<u>3.342.900</u>
Totaal	<u>13.729.982</u>	<u>13.208.431</u>	<u>9.285.276</u>
Bedrijfsresultaat	2.248.242	-633.000	-503.545
Financiële lasten	<u>27.501</u>	<u>0</u>	<u>23.009</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	2.220.741	-633.000	-526.554
Bijzondere lasten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Resultaat voor belastingen	2.220.741	-633.000	-526.554
Belastingen	<u>21.459</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Resultaat na belastingen (voor resultaat bestemming)	2.199.282	-633.000	-526.554

Staat van baten en lasten 2022

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Voorstel resultaatbestemming:			
Resultaat na belastingen (voor resultaat bestemming)	2.199.282	-633.000	-526.554
Onttrekkingen/vrijval bestemmingsreserves	+25.000		
Onttrekking bestemmingsreserve personeelsregelingen			+650.000
Toevoeging bestemmingsreservekosten editiewetenschappelijk onderzoek		+33.000	0
Toevoeging bestemmingsreserve Stichting VS			0
Toevoeging/Onttrekking Overige reserves	2.224.282	600.000	-123.446
Resultaat na bestemming	0	0	0

Kasstroomoverzicht over 2022

(Volgens de indirecte methode)	2022	2021
	€	€
Bedrijfsresultaat	2.248.242	(503.545)
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	272.903	333.859
Mutatie voorziening	154.996	0
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie voorraden	80.451	77.438
Mutatie debiteuren	(89.401)	(37.957)
Mutatie vorderingen	470.811	(1.307.372)
Mutatie crediteuren	568.825	(96.409)
Mutatie belastingen en sociale premies	(40.602)	(1.239)
Mutatie overige schulden	(921.283)	1.389.335
	<u>68.801</u>	<u>23.796</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>2.744.942</u>	<u>(145.888)</u>
Betaalde interest	(27.501)	(23.009)
Betaalde belastingen	(21.459)	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>2.695.982</u>	<u>(168.896)</u>
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in (im)materiële vaste activa minus bijdragen van derden	<u>(287.856)</u>	<u>(16.310)</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	2.408.126	(16.310)
Ontvangsten kredietfaciliteit		1.017.278
Aflossing Kredietfaciliteit	(1.017.278)	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>(1.017.278)</u>	<u>1.017.278</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>1.390.848</u>	<u>832.071</u>
Geldmiddelen 1 januari	2.613.427	1.781.356
Geldmiddelen 31 december	<u>4.004.275</u>	<u>2.613.427</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>1.390.848</u>	<u>832.071</u>

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Toelichting

Algemeen

Activiteiten

De activiteiten van de Anne Frank Stichting, gevestigd op de Westermarkt 10, 1016 DK te Amsterdam, statutair gevestigd te Amsterdam bestaan voornamelijk uit de twee pijlers publieksvoorlichting en educatie.

Van de 92 medewerkers bij de Stichting (71,3 fte) ultimo 2022 is ongeveer 25 % werkzaam ten behoeve van het museum en de museumbezoekers. De overige werknemers zijn voor het merendeel betrokken bij de ontwikkeling van educatieve projecten en activiteiten in binnen- en buitenland.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening over boekjaar 2022 is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW (voor zover van toepassing), waaronder de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Transacties in vreemde valuta's gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie.
Koersverschillen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.
Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting. Dit gezien het snelle herstel van de inkomsten vanaf de heropening van het museum begin 2022. Het coronavirus en de pandemie hebben een enorme impact gehad op Anne Frank Stichting maar liggen nu achter ons. Met het gerealiseerde resultaat 2022 en het begrote resultaat 2023 kunnen de reserves weer op het gewenste niveau gebracht worden.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Anne Frank Stichting Amsterdam

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De feitelijke uitkomsten kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum van de functionele valuta. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Materiële vaste activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Kosten voor periodiek (klein) onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Kosten voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen worden geactiveerd.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. Deze lagere opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs op basis van de fifo-methode (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging).

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde inclusief transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Eigen vermogen

Bestemmingsreserves betreffen een afgezonderd deel van het eigen vermogen met een beperkte bestedingsmogelijkheid. De reserves mogen enkel besteed worden aan de activiteiten waarvoor de bestemmingsreserves zijn gevormd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken wordt een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voor zover deze na 31 december 2022 vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar.

Jubileea

Conform de arbeidsvoorwaardenregeling wordt een verplichting opgenomen ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen voor 25- en 40-jarige jubilea. De voorziening voor jubileumuitkeringen wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salaristijdingen en de blijfkans.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als rentelast verwerkt.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden zijn gerangschikt onder de kortlopende schulden als deze binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist. Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde prijs.

Nog te besteden subsidies/ onderhanden projecten

De post nog te besteden subsidies betreft overlopende projecten waarvoor subsidie en/of projectbijdragen zijn ontvangen. De post nog te besteden subsidies wordt gewaardeerd tegen het saldo van de toegekende subsidie-/projectbijdragen en de ter zake van een project bestede kosten. In het saldo nog te besteden subsidies worden alleen de salariskosten opgenomen voor de personeelsleden die specifiek voor deze activiteiten zijn aangetrokken. Overige personeelskosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht. Voor zover noodzakelijk wordt per project een voorziening getroffen wegens te verwachten verliezen.

Grondslagen voor de bepaling van resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

Baten uit entreegelden worden verantwoord als opbrengst op de geplande bezoekdatum, op het moment dat de prestatie is geleverd, verminderd met kosten payment provider services.

Baten uit levering producten en/of diensten worden verantwoord als opbrengst op het moment van levering aan consument of aan vervoerder. Dit betreffen de baten uit het museumcafé en de museumwinkel.

Opbrengsten uit projecten en activiteiten worden verantwoord in de staat van baten en lasten naar rato van de voortgang van het project.

Overige baten worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben en/of worden ontvangen. Deze opbrengstestroom bestaat met name uit eenmalige donaties en giften. In 2021 en 2022 bedraagt een groot deel van deze post de eenmalig verkregen covidsubsidies.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Overheidssubsidies

Subsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen, naar rato van voortgang van het project.

De totale verwachte tegemoetkoming in de loonkosten uit hoofde van de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW-regeling) wordt toegerekend aan de betreffende loonperioden en op basis van de actuele omzetschatting.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Kostprijs omzet

Onder kostprijs van de omzet wordt verstaan de aan de omzet toe te rekenen directe en indirecte kosten, waaronder inkoopkosten van verkochte goederen, personeelskosten, afschrijvingen, waardeverminderingen en overige bedrijfskosten die toerekenbaar zijn aan de kostprijs van de omzet.

Personeelsbeloningen

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenlasten

De Anne Frank Stichting heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting.

De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn .

De Anne Frank Stichting betaalt hiervoor premies waarvan 60% door de werkgever wordt betaald en 40% door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De dekkingsgraad van het PFZW Pensioenfonds is 109,2% per december 2022 (2021: 106,6%).

Anne Frank Stichting Amsterdam

De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Anne Frank Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Met ingang van 1999 is de Stichting vennootschapsbelastingplichtig. De belasting wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij het opstellen van het overzicht is het exploitatieresultaat als uitgangspunt genomen met als gevolg dat de baten en lasten uit hoofde van rente en de bijzondere baten en lasten zich al in de kasstroom uit operationele activiteiten bevinden. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de saldi van bankrekeningen en kas, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. In het kasstroomoverzicht worden de werkelijke kasstromen in het boekjaar uit hoofde van (des)investeringen in immateriële, materiële en financiële vaste activa opgenomen onder de investeringsactiviteiten.

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

	<u>Website</u>	<u>Software</u>	<u>Totaal</u>
(x 1.000)	€	€	€
Stand per 1 januari 2021			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	425.082	74.345	499.427
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	<u>261.995</u>	<u>68.502</u>	<u>330.497</u>
Boekwaarde 1 januari 2021	<u>163.087</u>	<u>5.843</u>	<u>168.930</u>
Mutaties			
Investeringen	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	0
Afschrijvingen	-/-85.020	-/-2.500	-/-87.520
Waardeverminderingen	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo	<u>-/-85.020</u>	<u>-/-2.500</u>	<u>-/-87.520</u>
Stand per 31 december 2022			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	425.082	74.345	499.427
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	<u>347.015</u>	<u>71.002</u>	<u>418.017</u>
Boekwaarde 31 december 2022	<u>78.067</u>	<u>3.343</u>	<u>81.410</u>

De afschrijving immateriële vaste activa is in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa.

De afschrijvingspercentages bedragen:

- Websitekosten van ontwikkeling: 20%
- Software: 20 %

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Materiële vaste activa

	<i>Verbouwingen</i>	<i>Inventaris</i>	<i>Machines en Installaties</i>	<i>Hardware</i>	<i>Totaal</i>
(x 1.000)	€	€		€	
Stand per 1 januari 2022					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	435.418	1.257.269	277.377	52.428	2.022.492
Reclassificatie verkrijgings- of vervaardigingsprijzen		-/- 477.284		227.651	-/- 249.633
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	310.638	1.118.131	273.083	13.285	1.715.137
Reclassificatie cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen		-/- 420.417		170.784	-/- 249.633
Boekwaarde 1 januari 2022	124.780	82.271	4.294	96.010	307.355
Mutaties					
Investerings	0	285.000	0	2.856	287.856
Desinvesterings	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	-/-70.035	-/-41.663	-/-3.318	-/-70.367	-/-185.383
Afschrijvingen desinvesterings	0	0	0	0	0
Saldo	-/-70.035	243.337	-/-3.318	-/-67.511	102.473
Stand per 31 december 2022					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	435.418	1.064.985	277.377	282.935	1.775.715
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	380.673	739.377	276.401	254.436	1.630.887
Boekwaarde 31 december 2022	54.745	325.608	976	28.499	409.828

De afschrijvingspercentages bedragen:

- Verbouwingen: 10 %
- Inventaris: 10 – 20 %
- Machines en installaties: 10%
- Hardware: 20 %

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Vorraden

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Voorraad Publieksverkoop	<u>418.120</u>	<u>498.571</u>
Totaal	<u><u>418.120</u></u>	<u><u>498.571</u></u>

Vorderingen

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Te ontvangen subsidies en projectbijdragen (a)	258.725	205.128
Debiteuren	134.534	45.133
Overlopende activa	<u>1.536.024</u>	<u>2.060.432</u>
Totaal	<u><u>1.929.283</u></u>	<u><u>2.310.693</u></u>

Er is net als vorig jaar geen voorziening nodig en dus niet getroffen voor de openstaande vorderingen.

Te ontvangen subsidies en projectbijdragen (a)

	<u>Totaal</u> <u>31-12-2022</u>	<u>Looptijd</u> <u>>1 jaar</u>	<u>Totaal</u> <u>31-12-2021</u>	<u>Looptijd</u> <u>>1 jaar</u>
	€	€	€	€
European Association of History Educators	0		17.559	
Mondriaan Fonds	250.000		41.270	
V-fonds	0		25.000	
Prins Bernhard Cultuurfonds	0		100.000	
Overige	<u>8.725</u>		<u>21.299</u>	
Totaal	<u><u>258.725</u></u>		<u><u>205.128</u></u>	

De vordering op het Mondriaan Fonds betreft een bijdrage voor het project "Annes Wereld". Het project is eind 2022 afgerond en de eindverantwoording is begin 2023 (met een goedkeurende verklaring van de externe accountant) ingediend bij het Mondriaan Fonds.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Overlopende activa

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Nog te ontvangen BTW	340.894	132.744
Te ontvangen TVL	0	720.000
Te ontvangen NOW-eindafrekeningen tot en met loonperiode maart 2022	893.828	1.000.000
Overige	<u>301.302</u>	<u>207.688</u>
Totaal	<u>1.536.024</u>	<u>2.060.432</u>

Bij geen van bovenstaande posten 'vooruitbetaling/nog te ontvangen' is sprake van looptijd langer dan één jaar.

De nog te ontvangen BTW is hoger door de eenmalige betaalde bijdrage ultimo 2022 aan de Stichting behuizing Anne Frank Stichting over de verduurzaming van de gebruikte panden.

De te ontvangen NOW betreft de verwachte eindafrekeningen NOW (loonperioden tot en met 31 maart 2022). Alle eindverantwoordingen zijn ingediend.

De post overige is hoger doordat het activiteitsniveau ultimo 2022 hoger is dan ultimo 2021 (toen was er de sluiting van het museum als gevolg van de coronapandemie). Dit resulteert in meer vooruitbetaalde facturen en meer inkopen voorraden die nog niet feitelijk zijn ontvangen ultimo december 2022.

Liquide middelen

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Kas	10.224	0
ING Bank NV	549.974	815.602
Rabobank NV	3.355.862	1.771.304
Gelden onderweg	<u>88.215</u>	<u>26.521</u>
Totaal	<u>4.004.275</u>	<u>2.613.427</u>

Bij geen van bovenstaande bankinstellingen is sprake van kredietfaciliteiten of gestelde zekerheden ten behoeve van andere rechtspersonen.

Ook is er bij geen van bovenstaande bankinstellingen sprake van accreditieven /documentaire kredieten. Er zijn geen garanties afgegeven en is er geen effectendepot aanwezig.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Eigen vermogen

De jaarrekening wordt opgesteld na resultaatbestemming.

	Overige reserves	Bestemmings reserves	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	740.890	190.000	930.890
Mutaties			
Winstbestemming	0	0	0
Resultaat boekjaar	2.224.282	0	2.224.282
Overige mutaties	0	-/-25.000	-/-25.000
Stand per 31 december 2022	2.965.172	165.000	3.130.172

<u>Overige reserves</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
(x 1.000)	€	€
Stand per 1 januari	740.890	617.444
Toevoeging (na resultaatbestemming)	2.224.282	123.446
Onttrekking/vrijval	0	0

Stand per 31 december	2.965.172	740.890
-----------------------	-----------	---------

<u>Bestemmingsreserve editie Wetenschappelijk en historisch onderzoek</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
(x 1.000)	€	€
Stand per 1 januari	190.000	190.000
Toevoeging	0	0
Onttrekking/vrijval	-25.000	0
Stand per 31 december	165.000	190.000

Anne Frank Stichting
Amsterdam

De bestemmingsreserve betreft de reserve voor "de editie wetenschappelijk en historisch onderzoek naar de geschriften van Anne Frank".

De bestemmingsreserve "editie wetenschappelijk en historisch onderzoek naar de geschriften van Anne Frank" is gevormd om de in 2018 tussen partijen vastgelegde kosten die met dit project gepaard gaan te dekken. De afronding van dit onderzoek zal in 2023 plaatsvinden.

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten van de Anne Frank Stichting is geen regeling omtrent de resultaatbestemming opgenomen. Het bestuur stelt jaarlijks de resultaatbestemming vast in het kader van de vaststelling van de jaarrekening, die door de Raad van Toezicht wordt goedgekeurd. Het resultaat wordt jaarlijks gereserveerd om het doel van de Stichting te kunnen verwezenlijken.

De jaarrekening 2022 is vastgesteld door het bestuur van de Stichting in zijn vergadering van 14 april 2023 en wordt geagendeerd voor goedkeuring door de Raad van Toezicht in haar vergadering van 19 april 2023.

Het bestuur adviseert de Raad van Toezicht om de jaarrekening goed te keuren, en om daarmee het resultaat € 2.199.282 als volgt te bestemmen:

De bestemmingsreserve wordt verlaagd met € 25.000 naar € 165.000 en de overige reserves zullen worden verhoogd met een bedrag van € 2.224.282.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Leningen

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Noodkrediet Stichting Vrienden Anne Frank Stichting	<u>0</u>	<u>1.017.278</u>
	<u>0</u>	<u>1.017.278</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Opgenomen krediet primo boekjaar	1.017.278	0
Opgenomen krediet gedurende het jaar	0	1.000.000
Rentelast	20.345	17.278
Aflossing	<u>-/- 1.037.623</u>	<u>0</u>
Noodkrediet ultimo boekjaar	<u>0</u>	<u>1.017.278</u>

Met de Stichting Vrienden is op 21 januari 2021 een noodkrediet overeenkomst ter hoogte van 7,5 mln. aangegaan, waarmee kan worden voorzien in eventuele liquiditeitsbehoefte. De terugbetalingsverplichting inclusief de renteverplichting vangt voor het aan eerst in 2024 (of zoveel eerder als de Anne Frank Stichting daartoe redelijkerwijs in staat is). Het noodkrediet is "op afroep" beschikbaar tegen een rentepercentage van 2% per jaar.

Eind 2022 heeft Anne Frank Stichting het tot dan toe opgenomen krediet inclusief rente tot en met 31 december 2022 volledig terugbetaald.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Vorzieningen

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Voorziening Jubilea primo boekjaar	37.427	37.428
Toevoeging	4.996	0
Onttrekking	<u>0</u>	<u>1</u>
Voorziening Jubilea ultimo boekjaar	<u>42.423</u>	<u>37.427</u>
Voorziening Langdurig zieken primo boekjaar	0	0
Toevoeging	150.000	0
Onttrekking	<u>0</u>	<u>0</u>
Voorziening Jubilea ultimo boekjaar	<u>150.000</u>	<u>0</u>
<u>Totaal voorzieningen</u>		
Voorziening jubilea	42.423	37.427
Voorziening langdurig zieken	<u>150.000</u>	<u>0</u>
Totaal voorzieningen	<u>192.423</u>	<u>37.427</u>

Kortlopende schulden

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Crediteuren	979.067	410.242
Loonbelasting en sociale premies	233.641	274.243
Pensioenen	130.915	6.373
Nog te besteden subsidies en projectbijdragen	517.089	1.153.022
Overlopende passiva	<u>1.659.609</u>	<u>2.069.501</u>
	<u>3.520.321</u>	<u>3.913.381</u>

De looptijd van het geheel aan kortlopende schulden is kleiner dan 1 jaar.

Het crediteuren saldo is hoger dan vorig jaar doordat er meer activiteiten konden plaatsvinden eind 2022. Eind 2021 en januari 2022 was het museum gesloten als gevolg van de coronapandemie.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Nog te besteden subsidies en projectbijdragen

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Vriendenloterij jaarlijkse bijdrage 2021 en 2022	249.500	200.000
Erasmus+ opschalen Stories That Move	86.733	148.621
VWS 'Ons Voetbal is Voor Iedereen'	93.497	147.090
Sense of Belonging	0	35.000
Projecten Canada	0	43.000
Mondriaan Fonds	0	502.000
Overigen	<u>87.359</u>	<u>77.311</u>
	<u>517.089</u>	<u>1.153.022</u>

Vriendenloterij jaarlijkse bijdrage ontvangen in 2021 en 2022:

Door de coronapandemie en de langdurige sluiting van het museum heeft de Anne Frank Stichting de bijdrage 2021 en 2022 (beide € 200.000) nog niet kunnen besteden. Volgens de overeenkomst mag de bijdrage niet worden besteed aan de reguliere exploitatie en is daarom alsnog te besteden subsidie op de balans verantwoord.

Erasmus+ opschalen Stories That Move:

Dit is een driejarig project tot en met 2023 met partners in zes landen, waarin de Anne Frank Stichting de leiding heeft. Het gaat om het opschalen van een bestaand project, Stories that Move, Tools tegen discriminatie. Dit is online lesmateriaal voor blended learning dat beschikbaar is in zeven talen. Nu maken ca. 5000 docenten gebruik van deze toolbox. Het doel van het project is om in de komende drie jaar 20.000 docenten in zes landen te bereiken. Hiertoe zal o.a. een Spaanse versie gemaakt worden en een breed aanbod van professional development voor docenten (webinars en online cursussen) aangeboden worden.

VWS "ons voetbal is voor iedereen:

Het KNVB-actieplan "ons voetbal is voor iedereen" biedt de mogelijkheid om de werkzaamheden van de Anne Frank Stichting binnen het domein voetbal uit te breiden. Deze uitbreiding loopt tot en met 2023 via een subsidie van het ministerie van VWS, departement sport. Het ministerie van VWS heeft de Anne Frank Stichting gevraagd om de huidige inzet van de bestaande Fair Play workshops te verbreden naar- en actief in te zetten in het Nederlandse amateurvoetbal. Zo kunnen de Fair Play workshops in samenwerking met de KNVB worden aangeboden aan voetbalelftallen uit de jeugd.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Overlopende Passiva

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
	€	€
Vakantiegeld	167.525	167.576
Vakantiedagen en overuren	356.700	261.481
Vooruitontvangen bedragen inzake internettickets	781.738	68.647
Nog te betalen accountantskosten	57.000	98.000
Nog te betalen overige personeelskosten	9.065	52.013
Nog te betalen projectkosten	34.677	33.477
Nog te betalen overige kosten	231.445	107.633
Nog te betalen aan projectpartners Changing the Chants	0	103.678
Nog te betalen vennootschapsbelasting	21.459	0
Nog te betalen huur aan Stichting Behuizing Anne Frank Stichting	0	937.000
Nog te betalen reorganisatiekosten	<u>0</u>	<u>240.000</u>
	<u><u>1.659.609</u></u>	<u><u>2.069.505</u></u>

De vooruit ontvangen bedragen inzake internettickets zijn weer op het niveau van voor de coronapandemie. Eind 2021 was het museum gesloten als gevolg van de pandemie.

De nog te betalen overige kosten zijn hoger doordat het activiteitsniveau is gestegen. En weer op het niveau van voor de coronapandemie.

De nog te betalen huur aan Stichting Behuizing Anne Frank Stichting betreft de eind 2021 alsnog vervallen huurkorting 2021 en 2020. De Stichting Behuizing Anne Frank Stichting werd hiertoe genoodzaakt door onverwacht en grote onderhoudskosten in 2022. Begin 2022 heeft betaling plaatsgevonden.

De nog te betalen reorganisatiekosten betreft te betalen vertrekregelingen en overige regelingen aan personeelsleden die betrokken zijn bij de reorganisatie najaar 2020. De reorganisatie is in 2022 volledig betaald en afgewikkeld.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn de volgende langlopende verplichtingen:

Kopieerapparatuur (PCI groep) 1 september 2018 tot en met 31 augustus 2023 € 3.737 per maand.

Huur gebouwen van (Stichting Behuizing Anne Frank Stichting) van 1 juni 2018 tot en met 31 mei 2038 € 89.420 per maand (index CPI alle huishoudens 2006=100 van CBS met een maximum van 2% per jaar en voor het eerst per 1 januari 2020). De huur bedraagt € 85.267 per maand vanaf 1 januari 2023. Vanaf 2023 wordt de Keizersgracht niet meer gehuurd, behoudens de vergaderfaciliteiten op de begane grond voor € 37500 per jaar.

Hosting (Centric) 1 april 2022 tot en met 31 maart 2025 € 6.242 per maand (index SBI 2008 zakelijke dienstverlening). Jaarlijks, per 1 januari, geïndexeerd op basis van het CBS-indexeringscijfer CAO-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen, SBI 2008.

Schoonmaakcontract (Effektief Groep B.V.) € 16.982 per maand voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van drie maanden.

Onderhoudsovereenkomst (Bremar B.V.) van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 voor € 72.440.

Managed services voor infrastructuur (Datamex) van 10 oktober 2022 tot en met 31 oktober 2024 voor € 5.474 per maand.

Huurovereenkomst koffiemachines (Bluespresso B.V.) Per kwartaal € 2.837 tot en met 31 december 2027.

Beschikbare kredietfaciliteit:

Met de Stichting Vrienden is op 21 januari 2021 een noodkrediet overeenkomst ter hoogte van 7,5 mln aangegaan, waarmee voorzien wordt in de verwachte liquiditeitsbehoefte in de jaren 2021 en 2022. Een terugbetalingsverplichting inclusief de renteverplichting vangt eerst in 2024 aan (of zoveel eerder als de Stichting daartoe redelijkerwijs in staat is). Het noodkrediet is "op afroep" beschikbaar tegen een rentepercentage van 2% per jaar.

Toelichting lopende juridische procedures

Er lopen momenteel geen juridische procedures van enige betekenis.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Indien de baten en lasten van de exploitatierekening worden ingedeeld volgens de begroting in productgroepen ziet deze er als volgt uit:

	<u>Werkelijke cijfers 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Werkelijke cijfers 2021</u>
	€	€	€
Entreegelden			
Omzet entreegelden	10.896.653	8.318.562	3.319.766
Omzet groepsreserveringen	<u>467.289</u>	<u>778.768</u>	<u>273.675</u>
Totaal	<u>11.363.942</u>	<u>9.097.330</u>	<u>3.593.441</u>

De omzet entreegelden is hoger dan begroot door zowel meer bezoekers dan begroot als een hoger dan verwachte gemiddelde ticketprijs. Dit door een sneller dan verwacht herstel na de coronapandemie. Met ook een groter aandeel buitenlandse bezoekers.

Baten uit levering producten en/of diensten

Baten uit winkelverkoop	1.243.424	758.052	416.046
Baten uit Horeca	<u>365.067</u>	<u>310.112</u>	<u>137.407</u>
Totaal	<u>1.608.491</u>	<u>1.068.164</u>	<u>553.453</u>

De baten uit levering producten en/of diensten zijn hoger door het hoger aantal bezoekers na de coronapandemie.

Opbrengsten projecten en subsidies

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Afdelingen			
Collecties & Presentaties	377.440	298.213	288.645
Educatieve Projecten	1.595.944	1.486.724	1.519.208
Museum	100.000	0	0
Totaal	<u>2.073.384</u>	<u>1.784.937</u>	<u>1.807.853</u>

De opbrengsten educatieve projecten betreffen met name eenmalige projectsubsidies die incidenteel een meerjarige looptijd kunnen hebben, zie toelichting bij nog te besteden projectsubsidies en projectbijdragen.

De subsidie van het Ministerie van VWS voor het project "Leren van de Oorlog" (2022: € 756.000, 2021: € 909.000) is jaarlijks terugkerend. De subsidie wordt wel ieder jaar aangevraagd bij het VWS en na afloop van het jaar verantwoord met een verklaring van de externe accountant van de Anne Frank Stichting.

Overige baten

Doorbelasting personeelskosten Anne Frank Stichting aan Stichting Behuizing Anne Frank Stichting	50.000	50.000	50.000
Subsidies TVL	0	0	2.150.000
Subsidie Mondriaan Fonds	552.000	500.000	362.000
Donaties	230.549	0	201.041
Overige	99.858	75.000	63.943
Totaal	<u>932.407</u>	<u>625.000</u>	<u>2.826.984</u>

In 2020 is subsidie aangevraagd in het kader van de Coronaregeling Musea met private collectie. Musea met een overwegend private collectie die in 2018 en 2019 gemiddeld 20.000 of meer betalende bezoekers trokken en die financiële problemen hebben als gevolg van de maatregelen tegen de verspreiding van covid-19. De subsidie is toegerekend aan 2021 en 2022 en inmiddels definitief vastgesteld door het Mondriaan Fonds.

De donaties betreffen zowel donaties ontvangen tijdens het museum bezoek als ontvangen via de website.

De overige baten dalen in 2022 omdat de Anne Frank Stichting in 2022 geen aanspraak kon maken op de TVL-subsidies.

Lasten

Inkoopwaarde geleverde producten

Inkoopwaarde Winkelverkoop	605.585	341.123	224.437
Inkoopwaarde Horeca	153.698	130.247	60.473
Totaal	759.283	471.370	284.910

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Personeelskosten			
Salariskosten	3.782.940	4.197.624	3.907.992
NOW-subsidies ontvangen	-/-546.000	0	-/-2.179.357
Sociale lasten	579.156	621.580	577.810
Pensioenpremies	427.897	493.420	453.380
Externe medewerk(st)ers	1.844.639	2.055.110	686.329
Wervingskosten	27.979	30.000	345
Opleiding& training	52.281	70.000	30.392
Overige personeelskosten	316.868	247.100	132.874
Reorganisatiekosten	0	0	650.000
Totaal	6.485.760	7.714.834	4.259.765

De salariskosten zijn lager dan begroot doordat vacatures helaas later dan verwacht vervuld konden worden.

In 2022 heeft Anne Frank Stichting enkel nog voor de periode januari t/m maart 2022 gebruik gemaakt van de NOW-regeling (8^e tranche).

De in 2020 aangekondigde reorganisatie is in 2022 geheel afgewikkeld.

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal personeelsleden in 2022 is 67 fte (2021 72 fte).

Bezoldiging bestuurders en raad van toezicht

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Bestuurders			
Brutoloon, vakantiegeld en eindejaarsuitkering	174.733	155.000	153.416
Pensioen- en sociale lasten	31.358	25.000	25.036
Raad van Toezicht	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>206.091</u>	<u>180.000</u>	<u>178.452</u>

In de begroting was geen rekening gehouden met de komst van de zakelijk directeur per 1 november 2022.

Afschrijvingen vaste activa

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Afschrijvingslasten verbouwing	70.035	70.000	156.263
Afschrijvingslasten inventaris	41.663	43.000	74.565
Afschrijvingslasten machines en installaties	3.318	5.000	6.933
Afschrijvingslasten Hardware	70.367	59.000	8.578
Afschrijvingslasten Software	2.500	2.000	2.500
Afschrijvingslasten Immateriële vaste activa	85.020	85.000	85.020
Totaal	<u>272.903</u>	<u>264.000</u>	<u>333.859</u>

Kosten projecten

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Afdelingen			
Collecties & Presentaties	360.469	264.730	249.039
Communicatie	33.009	40.000	0
Educatieve Projecten	1.155.613	787.537	772.325
Museum	100.000	0	0
Facilitaire Dienst	1.046.445	107.000	0
IT/IM	6.045	142.000	0
P&O	13.350	0	0
Overige	5.000	46.500	42.478
Totaal	<u>2.719.931</u>	<u>1.387.767</u>	<u>1.063.842</u>

De project kosten Educatieve Projecten zijn hoger dan begroot en dan 2021 als gevolg van meer activiteiten die mogelijk waren door het sneller verdwijnen van de coronabeperkingen.

De project kosten Facilitaire Dienst zijn hoger dan begroot doordat eind 2022 is besloten tot het verduurzamen van het Anne Frank Huis. De bijdrage van € 1.000.000 aan de Stichting Behuizing Anne Frank Stichting was niet begroot.

Overige lasten

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Huisvestingskosten	1.880.797	1.748.000	2.096.168
Organisatiekosten algemeen	1.430.621	1.269.160	1.140.342
Organisatiekosten afdelingen	180.687	353.300	106.390
Overige lasten	3.492.105	3.370.460	3.342.900

De overige lasten liggen in lijn met de begroting.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Specificatie huisvestingskosten

Huurkosten	1.133.023	1.038.000	1.540.807
Schoonmaakkosten	244.805	300.000	215.510
Onderhoud gebouwen/inventaris	294.201	160.000	134.366
Bedrijfskleding	19.366	15.000	6.920
Gas/Electra/Water	123.691	130.000	137.139
Diverse belastingen en assuranties	46.558	46.000	46.339
Overige huisvestingskosten	19.153	59.000	15.087
Totaal	<u>1.880.797</u>	<u>1.748.000</u>	<u>2.096.168</u>

De huurkosten zijn hoger dan begroot doordat het gedeelte aan de Keizersgracht langer is gehuurd dan oorspronkelijk gedacht.

Het onderhoud gebouwen/inventaris is hoger dan begroot doordat in 2022 de demarcatie van kosten huurder en verhuurder nauwkeurig zijn toegepast.

Specificatie organisatiekosten algemeen

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Kantoor en drukwerk	7.666	15.000	4.726
Automatisering	481.426	375.000	381.763
Printers en Multifunctionals	42.774	40.000	41.900
Telecommunicatie	39.652	55.000	39.720
Porti	8.678	15.000	4.493
Accountant	79.413	50.000	51.141
Advies / Juridisch	225.438	170.000	225.105
Verzekeringen	16.003	15.000	12.219
Bankkosten	14.252	30.000	16.109
Beveiliging	484.878	432.160	352.228
Overige organisatiekosten	<u>30.441</u>	<u>72.000</u>	<u>10.938</u>
Totaal	<u><u>1.430.621</u></u>	<u><u>1.269.160</u></u>	<u><u>1.140.342</u></u>

De automatiseringskosten zijn hoger dan begroot door het uitbreiden van de clouddiensten en het toegenomen flexwerken.

De advies/juridische kosten zijn hoger dan begroot door het extra inwinnen van fiscale adviezen.

Financiële baten en lasten

	Werkelijke cijfers 2022	Begroting 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€	€
Rentebaten	30	0	0
Rentelasten	<u>27.531</u>	<u>0</u>	<u>23.009</u>
Totaal	<u><u>27.501</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>23.009</u></u>

De rentelasten betreft voor € 20.345 de rente over het Noodkrediet van de Stichting Vrienden van de Anne Frank Stichting. Het overige van € 7.186 betreft de rente over de saldi bij de ING en Rabobank boven de drempel van € 100.000.

Fiscale positie 2022

	Werkelijke cijfers 2022	Werkelijke cijfers 2021
	€	€
Commercieel resultaat	2.220.741	-526.554
Af: vrijstelling tegemoetkoming vaste lasten (TVL)	0	-2.150.000
Af: Ontvangen donaties	230.549	-201.042
Fiscaal resultaat (verlies)	1.990.192	-2.877.596
Af (-)		
Vrijwilligersaftrek	705.000	0
Belastbare resultaat	1.285.192	-2.877.596
Verliesverrekening (-/-)	1.142.596	0
Fiscale winst	<u>142.596</u>	<u>-2.877.596</u>

Toelichting

Op grond van artikel 9, lid 1, letter h, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 kan bij het bepalen van de fiscale winst onder bepaalde voorwaarden een bedrag in aftrek worden gebracht tot maximaal het bedrag van de fiscale winst. Deze faciliteit is bekend als de vrijwilligersregeling.

Het fiscaal compensabel verlies ultimo 2021 was totaal € 5.787.430 (verliezen uit 2020 en 2021). Met de verliescompensatie die gebruikt wordt in 2023 wordt het compensabel verlies per 1 januari 2023 € 4.644.834.

Er wordt geen belastinglatentie opgenomen omdat verwacht wordt dat alleen 2023 nog een fiscale winst zal kunnen geven. Vanaf 2024 zal de financiële huishouding weer zijn zoals voor de Coronapandemie. Dit houdt in dat de beschikbare middelen ten volle kunnen en zullen worden aangewend voor invulling van de missie.

De totaal opgenomen belastinglast in de jaarrekening bedraagt € 21.459.

De effectieve belastingdruk bedraagt daarmee 1%. Het nominale belastingtarief bedraagt 15% voor de vennootschapsbelasting voor winsten in de eerste tariefschijf (tot € 395.000).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Anne Frank Stichting
Amsterdam

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam,

Ondertekend en vastgesteld d.d. 14 april 2023

Algemeen directeur:

De heer drs. R.K. Leopold

Zakelijk Directeur:

Mevrouw M.S. Pondman

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Anne Frank Stichting

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Anne Frank Stichting te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Anne Frank Stichting op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven (RJ 640).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Anne Frank Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 640.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 21 april 2023

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. J.S. Terlingen RA
